

CENTAURES

Tota raresa atribuïble a l'anatomia humana se serveix de la depuradíssima tècnica narrativa d'aquest escriptor fill de Manacor per esdevenir paraula. Les narracions breus que componen el recull *La rara anatomia dels centaures* ens guarden —és el cas de *Sortir amb la dona*,

L'endeví...— la sorpresa per al final del relat, com manen els cànons. Abstracció i absurd estableixen, en complicitat amb l'autor, quin ha de ser el desenllaç de la situació. Tot allò que té d'excitant el món pren protagonisme; un paisatge corprendor o la bellesa d'un centaure, entre l'oníric i el real, poden ser infinitament més bells, més excitants, que la bellesa femenina... I tot plegat ens ho descriu l'autor d'*Illa Flaubert* (premi Josep Pla 1990) mitjançant una depuradíssima prosa, carregada de girs illencs i, altrament, clarament entenedora. Els protagonistes dels contes no tenen nom (i són "ella", o "l'altre", a *Una lleugera ona d'aire*, un dels relats més reeixits), o bé l'escriptor prefereix, en comptes de l'apel·latiu impersonal, l'enunciat explicatiu: així doncs, tenim "L'home-que-no-podia-pensar-en-res a *L'endeví*", "l'homenetquemainohaviafetniundotzealestravesses" a *En Queu Pudasca*

... La paraula és aquí més paraula que mai, en el sentit d'explicativa i aclaridora; l'enigma no és en el mot sinó en el clímax i en el ritme intern de cada història contada. Tot seguint les seves pròpies regles, Miquel Àngel Riera converteix les situacions més absurdes (la convivència amb la mort, per posar-ne un cas) en d'allò més versemblant, per fer després totalment el contrari...

Miquel Àngel Riera: "*La rara anatomia dels centaures*". Ed. Destino Col. "L'àncora". Febrer 1991. 198 pàgs. ♦

Laura López i Granell

Bob Arnot: "*Controlling Soviet Labour*". M. E. Sharpe, Armonk, N. Y. 305 pàgs.

Tatiana I. Zaslavskaia: "*A Voice of Reform*". M. E. Sharpe, Armonk, N. Y. 190 pàgs.

RESISTÈNCIA

Dels moviments socials, només en veiem la superfície. Hi ha un text submergit que no veiem i és el que realment els caracteritza. Per això, quan la submissió deixa el lloc a la provocació, a l'afirmació que, "amb nosaltres ja no hi podeu jugar més", molts queden sorpresos i s'horroritzen del que passa llavors: cremes de convents i "passeigs". C. Scott, professor molt assenyalat i una mica estortolligat en l'estil que ja havia analitzat en altres llibres les armes dels dèbils i l'econo-

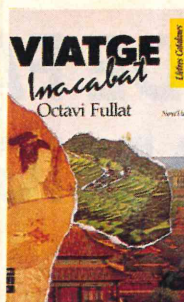
mia moral dels camperols, ens fa veure, en aquest volum, com la reacció dels sotmesos no és ni més ni menys dura que la dominació dels qui els sotmeten. Si s'aprèn a llegir el text ocut no pot sorprendre ningú.

James C. Scott: "*Domination and the Arts of Resistance Hissen Transcripts*". Universitat de Yale, Neew Haven-Londres. 251 pàgs.

ALEMANYS

La reunificació alemanya ha provocat inquietuds i preguntes... Es tornarà a una Alemanya dominadora? Limitarà Alemanya el seu instint de domini al terreny de l'economia? Tothom està d'acord que la millor manera de sobreposar-se als temors és accentuant la integració europea i la d'Alemanya a Europa. I també que els problemes de l'Est re-

VIATGE

El *Viatge inacabat*, d'Octavi Fullat, té els seus orígens a *Eulàlia, la Ben Parlada* i trobarà, sembla, el seu desenllaç en les pàgines de *Final de viatge*. Amb aquesta trilogia i servint-se del gènere novel·lesc, el filòsof que d'ençà del 1989 presideix el Consell Escolar de Catalunya medita sobre la pedagogia, la ciència de l'ensenyament... En la seva primera novel·la l'home es definia com la seva educació; calia dir adéu a Eulàlia si ella creia haver trobat el sentit de la Història. A *Viatge inacabat*, en canvi, la tesi és una altra: l'educació és temps. Quin sentit té el temps? Catorze anys separen el protagonista (l'escriptor?) de la seva estimada; caldrà cercar-la si ella assegura posseir la resposta. S'enceta l'itinerari: Signapur i la virtut a la força, Formosa, Hong Kong, Bangkok... "Ja n'hi ha prou amb l'absurd del temps, almenys salvem l'espai" (l'espai és Grècia). Els orígens clàssics podran explicar-nos el nostre present? Tot serà debades i l'expedició asiàtica, "insensata". El perquè de l'home no es troba a Calcuta ni a Deli, no s'amaga a Katmandú... Eulàlia és ara a la casa de morts de Benarès, dóna als malalts el consol de morir en companyia, fuig "empaitada pel temps" i el temps només és mort, com ens descobrirà la lectura de *Final de viatge*.

Assaig filosòfic o biografia? "La biografia de cada u és com una filosofia", diu el mateix autor, i així se'n surt, de l'encasellament del gènere. Tot i això, el filòsof cau en la deformació professional en detriment de la "literaturitat" del relat; uns viatges viscuts per l'autor *in person* apareixen potser documentats en excès; la densitat d'alguns paràgrafs obeeix al discurs reiteratiu, a la recerca de respostes...

Octavi Fullat: "*Viatge inacabat*". Ed. Plaza Janes Editores, Barcelona, 1990. 228 pàgs. ♦

Laura López i Granell

tardaran per força temps tota possibilitat de predomini econòmic alemany sobre Europa i donaran temps per reforçar la integració. Un comte alemany, professor de ciències polítiques i historiador, explica en detall i sense prejudicis la història dels darrers cent anys del seu país. Tracta de fer comprendre quina és la identitat d'Alemanya (aquesta pregunta que els alemanys romàntics es feien ja fa dos segles). L'esperit dominador alemany, ve a dir-nos, és el resultat de la mutació d'un poble tradicionalista a la modernitat (mutació iniciada amb Frederic el Gran, al qual el comte ha dedicat una extensa biografia). Creu que no hi ha motiu perquè reneixi aquest esperit, ja que la identitat i la modernitat d'Alemanya són coses absolides. Tant de bo!

Christian von Krockow: "*Les Allemands du XXè siècle. 1890-1990*". Hachette, París. 430 pàgs. ♦